

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto . . . . . K 24—
pol leta . . . . . 12—
četrt leta . . . . . 6—
na mesec . . . . . 2—

v upravnistvu prejemati:
celo leto . . . . . K 22—
pol leta . . . . . 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izloži vsak dan svojo življenjsko nedolgo in praznino.

Inserti veljajo: petdesetopeta peti vsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insertjih po dogovoru. Upravnistvu naj se pošljajo naročila, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Pomanjšan št. 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročila se ne ozira. Narodna tiskarna telefon št. 33.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto . . . . . K 25—
pol leta . . . . . 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto . . . . . K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto . . . . . K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede insertatov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35.

Obsojeno klerikalno deželno gospodarstvo.

(Govor dež. poslanca dr. Karla Trillerja na nedeljskem shodu v »Mestnem domu« v Ljubljani.)

Častiti somišljeniki! Tretje leto komaj doteka, odkar je v deželni zbornici zagospodarila klerikalna stranka in že je izpolnila svojo obljubo, ki je bila izražena v besedah, katere je zaklical deželni glavar pl. Šuklje, ko je prestopil vrata deželne zbornice: »Vae victis!« Premaganci so pa bili slovenski meščani, tisti trgovci, obrtniki in drugi, ki so imeli to drzno čelo, poslati v deželni zbor narodno - napredne poslance. Zato si je postavila klerikalna večina za načelo, da oropa meščanstvo vseh političnih pravic. Ze na več shodih in tudi v deželni zbornici smo poudarjali, da volilni red in občinski red za stolno mesto Ljubljano ni nič drugega, nego oropanje tistega dela prebivalstva dežele, ki prenaša največ bremen, katera nalaga deželna uprava. Naše mesto bo na svojem lastnem telesu občutilo posledice - teh zakonov. Naša naloga je, dati primeren odgovor na te nasilne zakone. Častiti somišljeniki in volilci, dokazati morate, da nečete kloniti tilnika pred temi nasilnostmi. Hočem vam predvsem podati sliko o gospodarskem delovanju klerikalne večine v deželni zbornici. Rdeča nit vsega tega klerikalnega prizadevanja je, izstradati napredna mesta, izstradati predvsem našo napredno Ljubljano. Naglašal sem že v deželni zbornici pri debati o draginskem vprašanju, da prispeva kmetstvo prebivalstvo komaj 30 odstotkov vseh deželnih dohodkov, dobilo bo pa več nego 70 odstotkov vseh deželnih podpor. Ljubljana pa plačuje nad eno tretjino vseh deželnih davkov in doklad. Vseled tega ima tudi pravico, zahtevati, da temu primeren tudi participira pri podporah. Ko smo narodno - napredni poslanci nastopili za te pravice ljubljanskega mesta, tedaj so zarjaveli klerikalni poslanci, da je narodno - napredna stranka sovražnica kmeta. Ko sem dokazal, da je te besede prvi citiral bivši liberalni poslanec - sedanjí deželni glavar pl. Šuklje, je klerikalna gospoda umolknila. Če vprašamo, koliko dobi Ljubljana od deželnih do-

hodkov, tedaj dobimo odgovor: skoraj nič.

Prvo delo klerikalne večine je bilo, da je vse deželne podpore za kulturne namene ljubljanskega mesta črtala, ter jih naprtla mestu. Omenjam naše deželno gledališče. Mestna občina ljubljanska je vsako leto prispevala za deželno gledališče 14.000 K, dežela pa 12.000 K. Ko so klerikalci obstruirali in deželni zbor vsled tega ni deloval, je Ljubljana zalagala teh 12.000 K v dobri veri, da ji dežela to pošteno vrne. Prejšnji deželni odbor je vse te zneske v istini postavil v proračun. Nova večina je pa črtala vse te postavke, ter razventega tudi odrekla vsako znatnejšo podporo za prihodnost. To svoje postopanje so opravičevali s pretvezo, da je kranjska dežela po veliki večini agrarna, in naj si torej gospoda, če hoče imeti gledališče, sama plača to gledališče. Pozabila je pa pri tem na izrek pl. Šukljeja, da pride vsak prispevek za kulturne namene v korist v prvi vrsti kmetškemu ljudstvu. Če pride sin kmetških staršev v Ljubljano in hoče postati deležen kulturnega napredka, tedaj bo ravnor srkal izobrazbo na teh kulturnih zavodih. Vse to je pa klerikalna večina prezrla. Odrékala je celo vsak prispevek za ljubljansko šolstvo, ki prihaja vendar v korist vsaj deželi. Mislim v prvi vrsti na obrtno šolstvo. Ljubljani se je po dolgem trdnopolnem delu posrečilo, dobiti višjo državno obrtno šolo. Ljubljanska občina si je morala pa sama zgraditi za to šolo velikansko zgradbo, ki bo stala nad milijon kron. V to šolo bodo prihajali ukaželjni mladeniči z vse dežele, prihajali bodo tudi kmetški sinovi, da si s tem ustvarijo boljšo in lepšo bodočnost. Narodno - napredni poslanci so apelirali na klerikalne poslance, naj dežela prispeva, toda klerikalci so odrekli vsak krajcar. (Fej!)

Odkar stoji licej, kamor zahajajo dekleta iz vseh slojev, je dežela prispevala malenkostno svoto 6000 K. S tem je pokazala vsaj dobro voljo. Klerikalcem je bila pa tudi ta podpora trn v oči. Upozorili so komedijo, da je razžaljeni član kuratorija, ki je bil zaupnik deželnega odbora, izstopil iz kuratorija. In to komedijo so klerikalci porabili, da so izbrisali iz deželnega proračuna še teh 6000 K za tako važen zavod. Naši klerikalci so pa tudi največji nasprotniki me-

ščanskih šol, o katerih je priznано, da so največjega pomena posebno za revnejše prebivalstvo v večjih industrijskih centrih, predvsem za otroke delavstva. Ko se je šlo za skromno podporo neki meščanski šoli, je dr. Krek javno priznal: »Mi nimamo srca za te šole in ne damo za nje niti krajcarja!« Klerikalci so pa tudi nasprotniki učiteljskega sveta. Mestni šolski svet je prosil, naj se poviša učiteljem stanarina za 50 odstotkov. To je vendar skromna prošnja. Kdor ve, da dobiva učitelj samo 180 K stanarine, mora vedeti da za naše razmere to vendar ni zadostna svota in da s to svoto nikakor ne more učitelj plačevati stanovanja. (Klicí: »Se manj pa delavci!«) Verujte mi, gospod klicatelj, če bi prišlo do tega, naj se stori kaj za ljubljanskega delavca, naj se na primer zgrade delavska stanovanja z deželnim denarjem, tedaj bi klerikalci prav gotovo to odrekli, češ, da so zastopniki agrarcev. Deželni odbor je vrgel prošnjo ljubljanskih učiteljev pod mizo. Tudi pri podporah za popeševanje obrta so postopali klerikalci skrajno pristransko. Če je ta ali ona obrtna organizacija dišala po naprednosti, je izginila iz proračuna. Neki strogo klerikalni obrtni kreditni zadrugi se je pa brez obotavljanja ugodilo, ker je ravno strankarsko klerikalno podjetje. Morali so dajati velikanske podpore za vsa močja potrebna in nepotrebna podjetja, ker so se bali, da se jim ne spunta kmet, kateremu so prej obljubovali zlate gradnove. Tako ima dežela zdaj v delu 54 stavb - komaj polovica je pa nujno potrebnih. Večina teh stavb pride v dobro samo posameznim občinam, in nimajo za skupnost prav nikakega pomena. To so na vadno darila, katera prinese poslanec domov.

Zakon o desetmilijonskem melioracijskem posojilu še ni sankcioniran. Deželno prebivalstvo bo moralo plačevati več nego 500.000 K na leto za obresti in amortizacijo. In večino te svote bo zopet plačevalo mestno prebivalstvo, predvsem ljubljansko. Klerikalna večina je sklenila ustanoviti deželno banko. Ta zakon je že sankcioniran. Dosedanja izkušnja je pa pokazala, da so taka denarna podjetja vsaj začetkom prav gotovo pasivna. In kdo drugi bo moral pokrivati te deficite pri deželni banki kakor dežela. 70% tega deficita bo moralo pa zopet plačevati mestno pre-

bivalstvo. Tudi delavci bo moral prispevati z indirektnimi davki. V zadnjem zasedanju so tudi sklenili zakon o zgradbi električne centrale. Dvajset tisoč kron so v ta namen že porabili, votiralo se je pa še nadaljnjih petdeset tisoč kron. Sprejel se je pa predlog, da deželni odbor lahko samovoljno zgradi to centralo. Vprašanje nastaja: Kako se bo rentirala ta centrala? Referent je duhovnik dr. Lampe, ki se brezdvomno na elektriko mnogo razume. Rentabilitetni račun je napravila firma, ki bi pri zgradbi te centrale rada kaj zaslužila. Dobro vemo, kako delajo take firme rentabilitetne račune. Edino pravilno bi bilo, zaslišati prave nepristranske strokovnjake. Vsaka stranka naj bi imenovala svojega strokovnjaka. Toda klerikalci nečajo o tem ničesar slišati. Kdor zasleduje zasedanja drugih deželnih zborov, ta ve, da je tudi nižjeavstrijski deželni zbor sklenil zgraditi tako električno centralo. Zdaj si pa beli glavo, ker je skoraj do sto odstotkov prekoračen račun. In že danes je toliko kakor gotovo, da ta centrala ne bo nikdar aktivna - in na Dunaju imajo brezdvomno boljše strokovnjake, nego je dr. Lampe. Krvavelo bo zopet mestno prebivalstvo.

Krono vsem tem zakonom je pa postavila klerikalna stranka z novim cestnim zakonom. Taka krivica se meščanu še ni zgodila, kakor se namerava s tem zakonom. Če bo ta zakon sankcioniran, tedaj vemo, kaj imamo pričakovati od centralne vlade. S tem zakonom se hočejo odpraviti okrajne ceste oziroma izpremeniti v deželne ceste. Za vzdrževanje teh cest prispeva dežela dve tretjini, dotična občina pa eno tretjino. Samo Ljubljana ima občinske ceste, katere mora sama vzdrževati. Do zdaj Ljubljana ni prispevala za občinske in deželne ceste. Zdaj se bo pa to korenito izpremenilo in sicer v velikansko škodo mestnega prebivalstva. Klerikalci so nahujskali vse občine, naj vložijo prošnje, da se njihove občinske ceste uvrste med deželne. In vsem tem prošnjam se je ugodilo. Kakor hitro bo stopil v veljavo novi cestni zakon, bodo znašali - kakor je izračunal deželni tehnični urad - stroški za vzdrževanje teh cest 900.000 kron na leto. Dežela bo prispevala dve tretjini, dotične občine pa eno tretjino. Od teh 600.000 K, katere bo morala prispevati dežela, pa bo morala

samo Ljubljana plačevati več nego 200.000 K na leto, ne da bi imela od tega najmanjšo korist. Ta krivica je tako velika, da je pred letom sam deželni glavar pl. Šuklje priznal, da se mora Ljubljani dati za to kompenzacija in sicer se ji naj od teh dvesto tisoč prepusti prvih deset let po 120.000, naslednjih deset let pa po 100.000 K. Ko smo klerikalce zdaj opozorili na to obljubo, niso hoteli o tem ničesar slišati in so izjavili, da se Ljubljani ne sme niti vinarja dati. Ker nimamo občinskega sveta ljubljanskega, ki naj bi na primeren način protestiral, se mora zganiti ljubljansko volilstvo ter kakor en mož nastopiti zoper ta nasilstva, sicer bodo nastopili žalostni časi za ljubljanske davkoplačevalce.

Se en zakonček se je na predlog klerikalcev sklenil v deželni zbornici in sicer tudi po načelu: »Ljubljani knof, kmetu groš!« - zakon o prirastnini, ki bo posebne važnosti za Ljubljano. Če se otvori v Ljubljani kaka nova cesta, tedaj dobi svet ob tej nanovo otvorení cesti mnogo večjo vrednost in sicer edinele po zaslugi občine, ki je otvorila in zgradila to novo cesto. In popolnoma primerno je, da prispeva imetnik dotičnega zemljišča vsled tega k stroškom občinam. V tem oziru je ta novi zakon popolnoma moderen in tudi primeren. Od te davčnine naj dobi polovico občina, polovico pa dežela. Kakor znano, pa nima dežela za ljubljansko občino prav nobenih stroškov. In ko smo napredni poslanci zahtevali, naj se prepusti vsa ta davčina ljubljanski občini, je bilo to bob v steno. Pokazati so zopet hoteli svojo mržnjo, svoje sovraštvo proti Ljubljani, ker je ta še vedno tako predrzna, da voli narodno - napredne zastopnike v deželni zbor. Pri novih občinskih volitvah se je treba vprašati, je - li bi kazalo, da bi prišla tudi še tako majhna manjšina v ljubljanski občinski svet. Kajti že danes je nepobitno dejstvo, da bo Ljubljana samo toliko časa proevitala, dokler je v naprednih rokah. Klerikalci hočejo napraviti iz Ljubljane veliko zapuščeno vas. Ob tako važni debati kakor je bila debata o draginji, so se klerikalci norčevali iz ljubljancev. Trdili so, da je vse draginje vzrok organizirano delavstvo in pa meščanstvo, ki preveč potrato živi. Trdim pa še danes, da bje meščan veliko težji eksistencijsko nego bje kmet. Ne vstrašim se poveda-

LISTEK.

Narodni kataster Koroške.

(Poročal Ante Beg na obrambnem tečaju v Ljubljani dne 2. jul. 1910.)

I. Uvod.

Rad bi podal o tej zgodovinski slavní slovenski pokrajini razveseljujočo sliko, da bi se izgubilo nazivanje »tužni Gorotane«. Toda dejanski položaj je tak, da koroško slovenstvo skoraj že več ne tuguje nad svojo usodo, temveč molče - lega v grob. Vzrokov ne bom navajal, ker so bili obrazloženi neštokrat. Navedel bom nekatere kritične vzroke ob koncu svojega poročila ter si dovolil podati tudi nemerodajne nasvete. Sedaj si oglejmo našo bilanco nazadovanja v številkah.

Zasebno ljudsko štetje, ki ga je izvedlo »Polit. in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem« ter izid priobčilo v »Miru« št. 4 l. 1908 izkazuje 119.800 Slovencev, dočim izkazuje uradna statistika po ljudskem štetju l. 1900 le 90.495. Prvi bodo pač Slovenci po rojstvu, drugi pa taki, ki se priznavajo za Slovence. Sicer je že pok. Einspieler l. 1861 izvršil zasebno ljudsko štetje po škofjskih šematiznih ter naštel 116.450

Slovencev. Tudi pok. Rutar je pisal, da je na Koroškem najmanj 20.000 Slovencev zamolčanih.

Glasom statistike nazadujemo relativno, zadnjih 30 let pa tudi absolutno. Baron Czörnig je naštel na podlagi popisa leta 1851 koroških Slovencev brez vojakov 95.735 poleg 223.489 Nemcev. Slovenci smo tvorili takrat skoraj 300‰. L. 1880 smo dosegli 102.252, l. 1890 smo padli na 101.030, l. 1900 pa kar na 90.495 duš, med tem ko je celokupno prebivalstvo napredovalo od l. 1857-1890 za 11.872, v dobi 1890-1900 pa za 4864 duš. Od 300‰, ki smo jih tvorili l. 1857 smo padli do l. 1880 na 297-2‰, l. 1890 na 283-8‰, l. 1900 pa na 250-6‰. Kdor se zanima za nadaljno statistiko, jo dobi v moji knjižici »Slov. nemška meja na Koroškem«.

Kakor glede statistike, tako si usojam tudi glede jezikovne meje opozarjati na omenjeno knjižico. Spremembe jezikovnih mej od desetletja do desetletja so po krajih jasno izkazane, dasi o priloženem zemljevidu tega žal, ne morem trditi.

Preidemo takoj na sedanje narodnostno stanje po okrajnih glavarstvih, v kolikor sem pač mogel dobiti podatkov.

II. Okrajno glavarstvo Volšperk.

Začnimo na jugu. Okrajno glavarstvo Volšperk obsega razun

mešanih občin Spod. Dravograd in Labod popolnoma nemško ozemlje.

V Labodu smo navidezno napredovali. L. 1880 še niso našli nobenega Slovence, l. 1890 vendar 12, l. 1900 pa 16. V cerkvi se še čita slovenski evangelijski, ker so k župniji priključeni Slovenci iz dravogradske občine v Rabensteinu. Bilo je nekdanj seveda bolje, zakaj l. 1861 je pisal »Slov. Prijatelj«, da živi v Labodski dolini najmanj 200 Slovencev. Takrat je imel kaplan še vsako nedeljo slov. krščanski nauk.

Tudi danes živi v Labodski dolini najmanj 200 Slov., posebno ker si je zadnja leta proti Volšperku nakupilo več Slovencev iz Kranjske posestva. Prihodnje ljudsko štetje nam bo pokazalo, ali si upajo priznati se za Slovence.

V Spod. Dravogradu smo nazadovali tako v trgu kakor v celi občini. Trg namreč tvori z okolico skupno občino. Tržani so se hoteli pred par leti ločiti ter bil v dež. zboru že sprejet tozadevni predlog, a stvar se ni izvedla, ker se ne morejo zediniti zaradi občinske lastnine. Trg sam je imel l. 1880 192 Slovencev, in 503 Nemce, l. 1890 celo 204 Slovence in 479 Nemcev, l. 1900 pa samo 61 Slovencev in 703 Nemce. Cela občina, t. j. trg z okolico je štela l. 1880 1671 Slovencev in 928 Nemcev, l. 1890 1784 Slovencev in 784

Nemcev, l. 1900 pa le 1266 Slovencev in 1296 Nemcev. Potemtakem smo v tej občini izgubili večino, zakaj nazadovali smo relativno za 218-9‰. V resnici pa ni v celi občini niti 500 pravih Nemcev, nekaj tržanov, drugi pa so nemški kmetje v St. Lovrencu.

Skoraj neverjetno pa je, da imamo Slovenci vendar še vedno večino v občinskem zastopu. To se je doseglo le s pomočjo nemških kmetov iz St. Lovrenca, ki so v opoziciji proti tržanom ter so volili rajši s Slovenci na programu krščanskega socializma. Seveda sede v občinskem zastopu tudi zastopniki teh nemških kmetov. Svoje zmage pa ne znajo Slovenci prav nič izkoriščati. Dasi živi v trgu najmanj 100 Slovencev, dasi so okoliške vasi (Kozji vrh, Gorica, Sv. Duh, Stari grad, Sv. Barbara, Vič in Velka) popolnoma slovenske, in dasi so Slovenci gospodarji v občinskem odboru, je šola popolnoma nemška in tudi uraduje se pri občini le nemško. Istotako so pečati in napisi samonemški. Pred 20 leti je bila šola še utrkvistična. Cerkev je slovensko - nemška. Razun gostilne in trgovine v »Narodnem domu« ter enega lesnega trgovca, so vsa obrtna in industrijska podjetja v nemških rokah.

V zadnjem času je v konkurenco svedočba za »Svoji k svojim!« Nemci so dobro organizirani okrajno nestrpi in nasilni. V trgu

je sedež vseh mogočih nemških bojnih društev.

III. Okrajno glavarstvo Velikovec.

Velikovsko okrajno glavarstvo je edino samoslovensko na Koroškem (ako vzamemo za pravilo, da je okraj samoslovenski, ako druga narodnost ne presega 1/3 prebivalstva). Pa tudi v tem glavarstvu smo občutno nazadovali. L. 1880 smo tvorili še 853-7‰, l. 1890 820-9‰, l. 1900 pa 803-6‰. Nazadovali smo torej relativno za 51-2‰, absolutno pa za 2757 duš.

Oglejmo si okrajno glavarstvo po sodnih okrajih in po občinah. Glavarstvo obsega sodne okraje Dobrla vas, Pliberk, Velikovec in Železno Kaplo. Nazadovali smo v zadnjih desetletjih v vseh okrajih, in sicer je bilo Slovencev glasom ljudskega štetja:

	1880	1890	1900
Dobrla vas:	969‰	957-1	927-8
Pliberk:	870-2	817-7	839-7
Velikovec:	770-5	728-6	677-4
Železna Kapla:	943-6	892-6	84-4

Nazadovali smo torej absolutno v velikovskem okraju za 1465, v dobrolvaškem za 5% in pliberskem za 538 duš. Relativno pa smo najbolj nazadovali v velikovskem (za 51-2) in v železnokapelskem (za 50-2), napredovali pa smo v prednaslednjem desetletju v pliberskem okraju za 23‰. (Dajta prih.)

ti te resnice, čeprav bodo jutri zopet klerikalci vpili, da sem sovražnik kmeta.

Klerikalna večina mora tako gospodariti, ker mora izpolnjevati vse tiste obljube, katere je dala svojim volilcem za časa volitev, sicer bi se ti spuntali. Klerikalci se spravili na deželo na rob gosposkega prepadu. Danes je eninajst milijona krom deficita in sicer, ko se izračuna že vse deželne davčnine. In ves ta deficit se bo moral pokriti z novimi davki. V desetih letih je klerikalna večina podestitorila deficit dežele. Deželni odbor je sam priznal, da bo konec meseca marca deželna blagajna popolnoma izpraznjena. Seveda če jim bo dovoljeno najeti desetmilijonsko posopilo, bodo živeli še vedno tako naprej. Doklad si ne upajo zvišati. Seveda bodo potem govorili: »Poglejte, kako dobro znamo gospodariti, niti doklad ne zvišamo!« Prišel pa bo čas, ko bo treba te doklade ogromno zvišati in takrat bodo davkoplačevalci občutili, kam je privedlo klerikalno gospodarstvo Kranjsko deželo.

Podam naj še na kratko politično bilanco. Odgovoriti moram najprvo na pisanje »Slovenčev«, ki trdi, da je naju z dr. Tavčarjem dr. Šusteršič v svojem triurnem govoru justifikiral. Kakor pa vidite, sva to justifikacijo prav dobro prestala. Vpil je ta mojster jezuitske sofistike ter dokazoval, da liberalci še preveč dobe. Na eno očitjanje pa nama ni dal odgovora, da so klerikalci popolnoma negativni v narodnem oziru in sicer samo iz mrznje do liberalcev. Klerikalci se bahajo, da zastopajo devetdeset odstotkov slovenskega prebivalstva. In projekta dolžnost klerikalcev bi bila, da pribore s tistim svojim vplivom, s katerim se tako radi bahajo, slovenskemu narodu tiste pravice, katere mu gredo. Poglejmo pa naše žalostne justične razmere. Na Koroškem imamo za petdeset odstotkov manj pravice nego smo jih imeli pred dvajsetimi leti. Na Štajerskem bodo iztisnili kmalu zadnjega slovenskega sodnega uradnika. Na Kranjskem preganjajo slovenske ter nameščajo nemške, ker dobro vedo, da so ravno nemški uradniki najboljše sredstvo za razširjanje nemške ekspanzivne politike. Kaj so storili v tem oziru klerikalci, ki se vedno in povsod bahajo s svojim vplivom na Dunaju. Niti enkrat ni odprl ust dr. Šusteršič ali dr. Krek ter zahteval, naj se odpravijo te vnebovpijoče krivice. »Slovenec« se ne upa niti kihniti, ko dobro ve, da dobi Ljubljana trdega, razgizenega Nemca za predsednika deželnega sodišča. Ni čudno, da smatrajo v Gradcu »Slovenec« za jako patrijotičen list, dočim se jim zdi »Slov. Narod« skrajno nevaren in naravnost revolucionaren.

Zadnji čas ste lahko opazili, da sta »Slovenec« in dr. Šusteršič začela krasti čast drž. poslancu dr. Ploju. Nimam vzroka, da bi se ogreval za politiko dr. Ploja, posebno ne za njegov nastop v delegacijah. Priznati pa moram, da je bil dr. Ploj edini slovenski poslanec, ki je imel velik vpliv v centralnih uradih dunajskih. In v tem oziru se je dr. Ploj pokazal vedno moza, ki dobro razumeva našo težnjo. Zapretil je s svojim vplivnim posredovanjem marsikatero krivico, ki bi se imela zgoditi našemu slovenskemu uradništvu. In sedaj klerikalci ubijajo tega moza kakor hudodeleca, vlačijo na dan privatne razmere, ki javnost prav nič ne brigajo in ki nimajo z njegovo politično osebnostjo prav nikakega stika. Če bi dr. Šusteršič uporabil samo eno desetino tiste energije, katero vporablja, da ubije dr. Ploja, zoper justičnega ministra dr. Hoehenburgerja, tedaj bi bilo pri nas popolnoma drugačne justične razmere. Toda klerikalci iz dna svojega srca sovražijo slovenske sodnike in sicer samo in edino iz tega vzroka, ker so naprednega mišljenja. Dr. Šusteršič sovraži slovenskega naprednega sodnika bolj nego najhujšega nemškega nacionaleca.

Pripuščam vam, častiti volilci, sodbo, je-li smo storili v deželni zbornici svojo dolžnost. Zapretili nismo vsled klerikalne nasilnosti ničesar, niti tiste kравje kupčije — namreč sankcije volilnega in občinskega reda za mesto Ljubljane. Naše delovanje je obstajalo pred vsem v tem, da smo kontrolirali počenjanje in postopanje klerikalne večine. In obljubljam vam, da bomo tudi še vnaprej ostali trdi, neizprosni na svojem mestu. Bori se bomo z vsemi silami za interese svojih volilcev, za gospodarski in kulturni napredek celokupnega slovenskega naroda.

Temu izbornemu govoru, ki pomenja najostrejšo obsodbo nasilnega gospodarstva klerikalne deželnozbornske večine, je sledilo burno odobravanje. Volilci so bili prepričani, da se bodo končno tudi trde glave klerikalcev razbile ob uporu, katero tvorijo naši vrli deželni poslanci.

„Slovenski Narod“ izhaja dnevno dvakrat.

Dnevne vesti.

+ Iz deželnega odbora. Kirurški oddelk v deželni bolnici se deli v dva oddelka. Aseptični oddelk prevzame dr. Slajmer, septični oddelk pa dr. Drganec, ki se imenuje primarijem. Dr. Gštel je imenovan primarijem v goriški kliniki; vodstvo se poveri dr. Divjaku. — Sprajeli so se predlogi, ki hočejo doseči, da dr. DeFranceschi ohrani svojemu mestu v Novem mestu. — Gospodinjaki tečaj (8 do 12 tednov) se bo vrtil za dekleta v Selški dolini. Vodila ga bo gospica Peče. — Ludovik Rupelj postane deželni travniški mojster. — Deželni vinarski zadrugi se dovoli podpora 10.000 K.

+ Gautsch in Beck. Ti dve imeni, ki sta imeni dveh bivših ministrskih predsednikov, se imenujeta danes v eni sapi. Gautsch je praznoval večeraj 25letnico, kar je prvič postal minister. Cesar ga je odlikoval s posebnim lastnoročnim pismom in nemški listi ga kujejo v deveta nebesa. Gautsch je imel srečo v življenju. Komaj 34 let je bil star, ko je postal naučni minister. Dvakrat je bil naučni minister in dvakrat ministrski predsednik. Ko je bil naučni minister, nam je ugrabil gimnazijo v Kranju, ki smo jo pozneje zopet izvojevali. Ko je bil drugi ministrski predsednik, je poslal nad nas barona Schwarza, ki nas še danes tlačí. Med tistimi, ki barona Gautscha danes časte, ni nobenega narodnega Slovenca. Drugi mož, ki se ga zdaj imenuje, je bivši ministrski predsednik baron Beck. Ta mož je našim klerikalcem pomagal na konja. Izvojeval jim je za državni in deželni zbor take volilne reforme, da so za dolgo časa varovani in izkazal jim je toliko drugih uslug, tudi postavolomnih, da si je pridobil pošteno sovraštvo narodnih Slovencev. Zdaj je obdolžen, da je izdal uradno tajnost. V graški »Tagesspost« je namreč izšlo razkritje o tajnem dogovoru, ki ga je sklenil Beck kot ministrski predsednik s takratnim ogrskim ministrskim predsednikom Wekerlom glede plačevanja v gotovini. Sodi se, da je Beck to uradno tajnost izdal, da bi spletkaril bodisi proti sedanjim dunajskim ali sedanjim ogrskim vladim. Poštenjak bi menda vnovič rad postal ministrski predsednik, a se je ujel v lastno past. In to je prava sreča, kajti Beck spada med največje škodljivce slovenskega naroda. Gautsch in Beck — to sta imeni, ki ne vzbujata v Slovencih prijetnih spominov.

+ Kranjska Slomškarija ima predsednika v osebi znanega Jakliča, ki je postal državni in deželni poslanec menda zato, da klerikalci s tem učiteljem zasmehujejo va učiteljstvo. Jaklič igra v državnem in deželnem zboru vlogo ničle. Klerikalci ga rabijo samo v to, da denuncirajo kot učiteljski protislovski zahtevam. To smo videli v zadnjem zasedanju deželnega zbora. Slomškariji so vložili prošnjo za regulacijo plač. Klerikalci so predlagali in tudi sklenili, da se ta prošnja izroči deželnemu odboru. To pomeni, da se ta prošnja vrže v koš. Če čisto naveden takt bi bil zahteval, da se predsednik Slomškarjev vsaj formalno zavzame za prošnjo svojih somišljenikov. A Jaklič se ust ni odprl. Še svoje somišljenike je izpostavil zasmehu, kakor je v zasmeh vsemu učiteljstvu glasoval proti regulaciji učiteljskih plač in proti raznim drugim učiteljskim plačam. Lepa družba morajo biti ti Slomškariji, da imajo takega predsednika, lepi značiji morajo biti ti Slomškariji, ki jih njihov predsednik tako javno zaničuje, pa se še kihniti ne upajo.

+ »Ljubitelji poljskega naroda.« V četrtek so si klerikalci ustanovili društvo »Ljubitelji poljskega naroda«. To društvo ima namen vtihtapljati v poljske časnike informacije na korist slovenskim klerikalcem in tako vplivati na poljske poslance, ki se dandanes za slovenske klerikalce nič ne menijo ali kvečjem tedaj, kadar se jim zdi, da bi jih potrebovali za svoje namene, kakor je to storil dični Stapinski. V četrtek je bil torej občni zbor tega društva. Značilno je, da med ljubitelji poljskega naroda, ki so bil zbrani v »srebrni« dvorani škofovega hotela, je bil en sam človek, ki zna poljski. Vsi drugi ljubitelji poljskega naroda, še poljski člani ne znajo in se tudi nikoli ne bodo naučili.

+ Glede pravnega značaja meštanske korporacije kamniške se je poslanec Lavrenčič sklical na mneneje kamniškega župana in na neko uradno poročilo z dne 22. aprila 1908 šte. 5907. Od kamniškega županstva pa to poročilo sploh ne izvira in je župan nekoč le nekemu uradniku deželnega odbora v pogovoru na cesti povedal svoje osebno mnenje, katero se pa ni glasilo v prilog javno - pravnemu značaju te korporacije. Ker se je gosp. poslanec gotovo pri vladi in pri deželnem odboru o kamniški korporaciji natančno informiral, bi moral pred vsem še to povedati, da je

deželna vlada sama izrekla glede korporacijskih zadev svojo nepristojnost in da je tudi deželni odbor korporacij in njene premoženje označil kot privatno stvar, za katero se on ne briga. Dotična listina niso prišla v izgubo. Kar pa zadene gospodarstvo deželnega odbora v primerjavi z gospodarstvom nekaterih prejšnjih klerikalnih odborov, mu vsak pravilno opravičene priznava, da je mnogo storil (vodne riše v Korošici, stezo v Bistrico, novo žago v Stahovici, istotam obsejne jarko za olajšavo plavbe, parketovanje šolskih sob, dragoceno instalacijo vode v šolstoku in sodnem poslopju itd.) in bi še ved, da bi razmere bile to dopuščale in da bi se mu ne bila metala polena pod noge. Lavrenčičevi pristajali so bili tisti, ki so alarmirali deželni odbor, da naj zgradbo ceste ali steze v Bistrico prepove, češ, da je nepotrebna za Kamničane. To je obzoroj! Gospodarsvenega poročila klerikalci na shodu opravičene niso dopustili. Rajši so s hodi razbili. Nočejo, da bi njih kimovci izvedeli za lepe uspehe sedanjega odbora in da je njih najimenitnejši mož Tine Benkovič, kot revizor našel letne račune, korporacije v popolnem redu.

+ Volitev v kamniški krajni šolski svet dne 3. t. m. se je končala z že običajnim majorizovanjem narodno - napredne meštanske večine po klerikalni manjšini in z njo združenimi odborniki vsolanih okoliških občin. Občudovanje je bujalo pogum, s kojim sta kot občinska odbornika in volilca nastopila ekonom Val. Benkovič in trgovec Ivan Zargi. Oba sta se nedavno iz kamniškega občinskega odbora možato izstopila, ker se pač v njem ni vse hotelo vtreti po junji pameti. Občinski odbor je njun izstop vzel na kratko na znanje. In sedaj se zopet vsiljujejo kot odbornika in celo k volitvi! Toda kdo se b temu čudil? Saj poznamo klerikalno disciplino.

+ Odstavljeni celovski škof dr. Kahn ali »zopet eden«. Kakor se je zdaj razvedelo, je bil celovski knez škof ne prav častno odstavljen in to zaradi dogodkov v zvezi klerikalnih posojilnic koroških. Že v deželnem zboru koroškem so nekateri poslanci s prstom kazali na škofa dr. Kahna in so ga dolžili, da je on kriv tvin in goljufij monsignorov Weiss in Kayser. Ti isti govorniki so tudi izražali svoje začudenje, zakaj dišče kurzoškofa dr. Kahna ne zatre. No, v Avstriji se še nobenemu škofu ni nič hudega zgodilo, naj je bil karkoli. Tudi škofu dr. Kahnu ni zgodilo nič drugega, kakor da ga odstavili. Skrbeli pa bodo že za bo do konca dni lahko dobro in brezskrbno živeli.

+ Vihar med Nemci. Nemški Schulvereine je v Cersaku pri Mariboru ustanovil nemško šolo in lovil anjo slovenske otroke. Župan v Cersaku je moral nasilnim Nemcem in škofu karjati prav krepko na prsteh, kajti zagnali so strašen krik in kličejo na pomoč vse hudiče, češ, da po zaslugi župana hodi samo s sedem otrok v nemško šolo, vsi drugi pa so jo zapustili.

+ Z dunajskega vseučilišča. Izredni profesor Václav Vondrák na dunajskem vseučilišču je imenovan za rednega profesorja slovenske filologije.

+ »Agro - Merkur« je imel v Trstu za svojega glavnega zastopnika slabozlasnega človeka z imenom Gabriel Cohen. Ta mož je sedaj zaprt zaradi različnih sleparij.

+ Zasluga slovenskih romarjev. Karavana, ki jo je ljubljanski škof pošeljal v jutrovo deželo, si je priborila veliko zaslugo. Na Oljski gori blizu tam, kjer je črnogled krivovce fajmojštra Kalana s palico obdelal tako, da bo gotovo še spoznan za mučenika, so uzidali nad dva metra visoko kamenito ploščo, na kateri je vsekane slovenski očenaš. Ta spominška plošča bo še poznim rodovom prišla o pobožnosti slovenskih devic in devičnikov v času portugalskih grozodejstev. Pri vzdavanju te plošče so našli doslej neznanu zidovje, najbrž ostanke stare konstantinske Eleonore - cerkve. Naše romarice so si torej pridobile veliko zaslugo ne samo za slovensko narodnost — spominška plošča s slovenskim očenašom v Jeruzalemu nam bo namreč izko mnogo koristila — nego tudi za vedo.

+ Obravnava žaljenih oficerjev proti dvema ljubljanskima obtoženima — žaljenima damama, se vrši jutri, v torek popoldne ob polu 5. uri na okrajnem sodišču št. 28 radi dogodka, o katerem je poročal naš list pred nekoliko dnevi. Oficirja zastopa državno pravdnikstvo samo, zagovornik pa je prevzel g. odvetnik dr. Oblak. O razpravi bomo poročali natančneje.

Poročila se je v Radovljici hčerka učelnega občana in oskrbnika radovljiške graščine ga. Tomaža Šusteršiča, vd. Elia Šusteršič z gospodom Ot. Wagnerjem, knjigovodjem zastavstva Puntigamske pivovarne v Ljubljani. Čestitamo!

Regulacija potoka Nikave po mestu Idriji se utedne vendar uresniči.

ti. Že leta 1904 je dala občina napraviti načrte in na podlagi teh prošila za državno podporo. Toda vlada je odgovorila, da načrti niso sposobni za prihodnje državne podpore. Občina je tedaj prošila, da da vlada sama izgotoviti načrte. Vlada je odgovorila, da prošnji ne more ugoditi zbog pomanjkanja lastnih inženirjev. Tudi tedajšnja prošnja občine pri poljedelskem ministru je bila brezuspešna. Privatna tvrdila se odgovorila na vprašanja, da izgotove le v slučaju, da se njim oddajo regulacijska dela, potrebna načrte, sicer računajo za njihovo napravo od 2—3 tisoč kron. Končno je dala dežela po svojih strokovnjakih napraviti načrte, ki so bili letos meseca januarja izgotovljeni. Sedaj jih ima v presoji c. k. vlada in od te je odvisno, kdaj in kako se reši to za Idrijo velevažno vprašanje. Po načrtih deželnega slavnega urada se bodo kot dosedaj odvajale padavine v odprtem profilu. Struga potoka se poglubi in zoži na opečno širino 5-30 m. Napravi se do višine 1-50 m novo obestransko obežno zidovje, dno se pa tlakuje. Skozi regulirani in zoženi profil se bodo do višine novih obežnih zidov oddakale le manjše visoke vode, najvišje visoke vode pa bodo zavzemale ves etari profil do višine 2 m od novega dna. Pod odprto strugo se zgradi betoniran kanal jajčnega profila, ki ima namen odvajati fekalije in odpadnine, ki se dosedaj stekajo v odprto strugo. Nikava ima ob suhem času le malo vode, tako da v sedanjih neuravnanih strugi voda zastaja in povzroča vsled priranežnih fekalij mrad po mestu, kar je iz zdravstvenega ozira nevedržljivo. Po novem načrtu se vpelejo vsi odpadni kanali mesta v spodnji, pokrit profil. V tem profilu bodo že mala množina vode, ki priteče iz gorenje odprte struge po zaporedoma razvrščenih vstopnih laljih, splakovala z večjo hitrostjo proti reki Idriji. Različni vodotoki, ki se po mestu stekajo v Nikavo, se na speljejo skozi obežna zidovja v gorenji odprti profil. Vsa dela so proračunjena na 225.000 K. Država, ki je gotovo prva zainteresirana na uravnavi nje lastnega potoka Nikave, bi prispevala na polovico za stroške regulacije, občina in dežela pa bi pokrile drugo polovico stroškov. Regulacija bi bila za Idrijo naravnost splošnega pomena pred vsem v zdravstvenem oziru, v drugi vrsti pa v varnostnem in olupševalnem pogledu. Z regulacijo Nikave bi se ustvarilo prvi pogoj splošni, prepotrebni kanalizaciji idrijskega mesta. V Idriji je ogromno številno brezposelnih mladeničev, pri regulacijskih delih bi bili lahko dalj časa zaposleni. Dolžnost je vseh prizadetih faktorjev, da čimprej skušajo udeležiti nameravano regulacijo Nikave, v prvi vrsti, c. k. vlada, ki se naj vendar enkrat skaže hvaležno mestu Idriji, ki ji je dalo še toliko in toliko milijonov.

Vlomi okoli Višnje gore in Trebnega so v zadnjem času na dnevnem redu. VGRadišču pri Trebnjem je bilo Jožetu Uhanu že poleti enkrat vlomljeno v hišo in mu je storilec vzel takrat iz škrinje 80 K denarja in nekaj jestvin. O storilcu ni bilo takrat nobenega sledu. Ko Uhana dne 1. novembra t. l. zopet ni bilo doma, je nekdo siloma odprl vržna vrata in odnesel Uhanu denžnik, britev, nekaj slanine, sladkorja in jaje. Poizvedujoči orožniki so našli ukradene stvari pri Marku Gospodariču, ki dela v tamošnji okolici. Ker je letos pri Uhanu rigolal, so mu bile razmere pač znane ter je najbrže on tisti, ki je pri Uhanu obakrat vlomil. Sicer je pa bil Gospodarič že večkrat radi tatvine in drugih stvari kaznovan.

Nesrečo pri živini je imela Marija Kordiš, posestnica iz Malenke vasi pri Mirni peči. Pastir je bil izgubil 4 goved, ki so jih iskali do polnoči zaman. Drugo jutro so našli kravo in dva junca na nekem deteljšču. Seveda se je živina detelje tako najedla, da jo je zelo napenjala in bi kmalu vse troje živinčet poginilo. Ko so imeli še s to živino opraviti, pride sosed povedat, da leži telica, ki jo preje niso našli, na železnici pri mirnopoški postaji povozena in mrtva. Telica je vredna najmanj 100 K.

Pri zgradbi novomeške gimnazije so delavci opetovano ustavili delo, ker različni podjemniki nimajo denarja, da bi izplačali delavcem zaslužek. Dne 29. oktobra pa so hoteli pretepeti paznika K., ker jim je baje napisal premalo delavnih dni. Navalili so se nanj in bi ga bili temeljito premakastili, če bi ne bili pravčasno posedevali orožniki. Dne 30. oktobra so pa prišli razjarjeni delavci zopet nad K. in sicer kar na njegov dom v Žabjo vas. Take razmere so zgradbi gimnazije na kvar, ker se delo prekine in gimnazije gotovo ne bodo mogli otvoriti v začetku prihodnjega šolskega leta.

Novo mesto bres mešta. Sredi prijaznih vinskih gor je Novo mesto. Vsako leto v tem času je bila v Novem mestu vsaka »božja roka« in vsaka »narobe rastoča smrečica« okrašana v smak, da se dobi tam

mošt. Letos ga pa v celom Novem mestu tudi kaplje ni dobili. Pač žalostna slika.

Slabo šale je napravil nek delavec B. dne 31. oktobra o polnoči v Zgurrjevi kavarni. V vinskih posodah je začutil silno moč, ki bi jo bil rad pokazal v kakem pretepu. Ugasnil je v kavarni vse luči in iskal nasprotnika, ko sta nenadoma prišla dva, pa sta imela sablje. Povabila sta delavca v šepkamro, in ker se je še nekaj obotavljal, sta ga oddala sodišču.

Priznanje. Cestar Franc Kušan in Metliki je dobil za štiridesetletno zvesto službovanje častno svetinj.

Vino za božič in novo leto so dobili lani neznani zlikovci v krškem okraju osebito okoli Rake na zelo originalen način. Pri več posestnikih so navrtali stene lesenih vinskih hramov tam, kjer je v hramu ob steni sod vina. Skozi luknjo so vtaknili menda železno ali leseno cev in v to cev so vtaknili dolg tenak sveder, s katerim so navrtali dno sode. Vino je bruhalo skozi odprtino v cev, ki jo drži storilec nepolno pošev navzdol in ki jo krepko tišči k dnu sode. Po cevi teče vino v sod zlikovca pod steno zunaj. Ko je sod poln, porine storilec že s seboj prinesen in ošpičen lesen zamašek v cev in ga zatlači z železno palčico v narejeno luknjo. Na ta način so pokradli storilec več kot za sto kron vina. Okoli Rake so najbolj klerikalni ljudje, toda zvečer ti ni varno hoditi tam. Če pozdraviš koga, mu ni prav, če greš pa tiho mimo njega, pa tudi ne.

Uboj. V Dolu pri Predgradu delajo cesto. Delavci pri zgradbi so, kakor pri takih prilikah običajno, iz vseh delov sveta. Mnogo je med njimi Hrvatov in Dalmatincev. Med temi delavci pa je slovenska vzajemnost nepoznana stvar. Hrvti, ozir. Srbi na eni strani in Slovenci na drugi strani so se vedno gledali grdo in pričkali. Dne 16. oktobra t. l. so prišli zvečer po delu k baraki. Hrvaški Jure Bažo in Mile Mirič ter bratje Nande, Tone in France Kregar, dalje Janko Vavpotič, Stanko Kikel, Alojzij Šefic in Karel Gačnik. Bažo je iskal prepričati in se je v šali začel metati s Šefincem, katerega je vrgel dvakrat prehuho na tla. Slovenci so ugovarjali, da se ne puste od Hrvatov tako grdo premetavati, nakar se je začel zares pretep. Bažo je prijel Antona Kregarja za ramo in ga z odprtim nožem trikrat sunil v prsi in trebuh. Vreznine je zadal Bažo tudi Franceu Kregarju in Karlu Gačniku. Mile Mirič je obdeloval tačas Slovence kar vprek s palico in kamnom in jih tudi več lahko poškodoval. Jure Bažo in Mile Mirič sta takoj na to pobegnila preko Kolpe na Hrvaško in ju od tega dne ni bilo več videti. Anton Kregar je zadobil v trebuh globok vboj, da so ga morali prepeljati v bolnico v Ljubljano, kjer je dne 24. oktobra vsled zadobitvenih poškodb umrl. Storilca bo pač težko dobiti, osebito ker nastopajo delavci pri zgradbah železnice in cest kaj radi pod tujimi imeni, ker jim je pod lastnimi imeni že kje drugje prevroče postalo.

Surovine. V Stari vasi pri Rajhenburgu so pri posestniku Kumru ličkali te dni koruzo. Ko so se vračali fantje Karel Stergar, Ivan Stergar, Josip Habin in Rudolf Straussner ponoči domov, so napadli nekdo gostačevu hčer, jo vrgli ob tla ter zlorabili. Surovine so zaprli.

Automobil ubil konja. V Slovenski Bistrici je oplazil avtomobil barona Ottenfela vojaškega konja, ki se je tako ustrašil, da je padel. Jezdec se je le malo poškodoval, konj pa je čez nekaj ur poginil.

Zaradi matere v smrt. V Slomih pri Ptuj se je iz lovsko puško ustrelil korčarjev sin Anton Zagoršek vsled žalosti in jeze, ker je imela njegova mati ljubezensko znanje z nekim 20letnim mladeničem, kljub temu, da ima skrbeti za osem otrok.

V ječi žile pregrizel. V Wolfbergu na Štajerskem so pred kratkim zaprli urarskega pomočnika Franceta Mastero, ki je napravil več sleparij. V soboto je hotel Mastero napraviti konec svojemu življenju s tem, da si je na roki pregrizel žile. Ječar ga je dobil vsega v krvi. Poklinal je zdravnika, da bi ranjenca obvezal, t. j. da ga tako divjal, da so ga morali vtakniti v prisilni jopič. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Roke zmečkalo. V litografskem zavodu Ernesta Mathaya v Gradcu je v soboto zgrabil litografski stroj 27letno Terezijo Haring za desno roko ter jo tako premakal, da so morali dekle spraviti v bolnišnico. Zaklalo se je v mestni klavnici od 23. do 30. oktobra 100 volov, 4 bikov, 330 prašičev, 136 telet, 45 kostrnov in 13 kozličev. Zaklana živina se je upeljala 17 prašičev, 27 telet, 1 kostrn, 1 kozliček in 583 kilogramov mesa.

Nesreča pri Grabarjevem prekopu. Kakor znano, so večeraj naredili

previsoko narasle ljubljanske odpr-
je jez. Ker je deroča voda odnesla s
seboj mnogo lesa, so ga delavci na
obrežjih lovili s drogi in vlekli iz vo-
je. S tem delom je bil proti 7. uri za-
poslen tudi delavec Rudolf Jörg v
Štepanju vasi. Ko je zataknil v nek
plavajoč hloď kaveljga ni mogel pri-
legiti h kraju in ga je le-ta potegnil
v valove, pod katerimi je izginil v
globlino, ne da bi ga bili mogli re-
šiti. Njegovega trupla dosedaj še niso
ločili.

Kap je zadela. K tozadevni vesti
jutranji izdaji se nam še poroča,
da je prišil snoči leta 1852. v lški Lo-
ki rojeni delavec Jakob Kraljič
v neki gostilni v Trnovem, kjer je
nekoliko pil in jedel. Kmalu nato
mu je prišlo slabo ter so ga odvedli
na zrak, meneč, da mu škodi dim. Ko
ga pripeljejo ven, se je zgrudil mrtve-
na tla. Na lice mesta došla policijska
komisija je mogla konstatirati le
smrt ter odredila, da so njegovo
truplo prepeljali v mrtvašnico k
sv. Krištofu.

Troceva izginila. V teku mi-
nulega tedna je Sevčikovi trgovini v
Židovski ulici izginila skoraj nova
lovška troceva, vredna 270 K. Puš-
ka ima za kroglice (šrote) kaliber 16,
za kroglo pa 8 mm. Troceva je v
rdečem futralu ter ima rdeč je-
men. Na kopitu je prostor za 5 kro-
gel. Na cevi ima vtisnjeno ime Fran-
čevič, Ljubljana.

Mica Kovačeva se je snoči poja-
ila v Kolodvorski ulici v osebi ne-
ga 27letnega sodarja. Napravil je
K 60 vin. dolga potem pa pobegnil.
To je šla gostilničarjeva hčerka za
nim, je slučajno, da je pribežal
v roko stražniku, ki ga je are-
iral. Možakar je imel pri sebi le en
vinar denarja. Zagovarjal se bo
pri sodišču.

Vol zašel je v sredo k posestniku
Janu Oblaku na Zgor. Brniku.
raj Kranj, kjer ga lastnik dobi.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z
iznega kolodvora odpeljalo v Ame-
riko 18 Macedoncev, nazaj je pa pri-
šlo 82 Hrvatov in 12 Slovencev. Iz
Heba se je odpeljalo na Reko 44, v
Zagreb pa 12 Hrvatov.

Izgnubljeno in najdeno. Krznar-
ki vajenec Alojzij Šventner je
zgubil srebrno veržico. Neka dama
je izgubila ročno torbico, v kateri je
imela do 40 K denarja. Služkinja
Marija Benedičeva je našla de-
narnico z manjšo vsoto denarja. Ne-
ka gospodična je izgubila zlat ženski
nas. Trgovski sodrnik Franc Sto-
tar je izgubil črn dežnik. Sobni sli-
kar Avgust Mrva je izgubil zlat
stan z rdečim komnom.

Svilnat dežnik zamenjan. Na vče-
ršnjem častnem večeru Davorina
Jenka je bil zamenjan svilnat
damski dežnik. Odda naj se v pisarni
hotela »Union«.

Društvena naznanila.

»Ruski kružok«. Ponk v »Ru-
skem kružku« se prične ta teden.
Kdor se želi učiti rusk. jezika, naj se
zglasí jutri, v torek zvečer pri pre-
sedniku društva, g. dr. Ludviku Jen-
ku, Jurčičev trg št. 3, II. nadstropje.

Društvo inženirjev. Včeraj se je
vršil v gornji dvorani hotela »Uni-
on« sestanek inženirjev, ki je bil skli-
can v zadevi ustanovitve strokovne-
ga in stanovskega društva. Obila
udeležba iz vseh slovenskih pokrajin
in mnogoštevilni priglasi zadržanih
so pač izpričali, v kako težavnih raz-
merah se mora inženirski stan bori-
ti za svoj ugled in za pravilno upo-
števanje svojega pozitivnega delova-
nja tako v upravi kakor na polju, ki
bi po svoji naravi moral biti izklju-
čno le njegova domena. Javnost bo
na nastanovitve »Društva inženirjev« go-
tovo toplo pozdravila in to tembolj,
ker bo tako društvo tudi velika opa-
ra oblastnjem in javnim korporaci-
jam sploh. Na podlagi svojih pravil
bo društvo moglo in moralo oglaš-
ati se v javnih zadevah, pri katerih
strokovno in pa tudi stanovsko mne-
nje inženirjev dosedaj žal ni bilo upo-
šteevano v tisti meri, ki je vsakakor
umestna. Osnutek pravil in temeljiti
razgovor o njih jamči, da bo društvo
v dosego svojih ciljev nastopalo ved-
no s tisto vneto, ki naj ne bo vodilo
inženirjevo samo pri njegovih stro-
kovnih delih, temveč tudi pri vpraša-
njih, ki se tičejo njegovega stanov-
skega ugleda in pa posebej še njego-
ve socialne pozicije.

Zahvala. Slavna družba sv. Mo-
borja v Celovcu je podarila akad. fer.
društvu »Bodočnost« v Ptuj 31 za
ljudske knjižnice zelo porabnih knjig.
Za ta velikodušni dar ji izreka kar
najtoplejšo zahvalo odbor akad. fer.
društva »Bodočnost«.

»Sava«, društvo svobodomiselnih
slov. akad. na Dunaju ima svoj I. red-
ni občni zbor XVI. tečaja v petek,
11. novembra t. l. v prostorih restav-
racije »zum Magistrat«, I. Lichten-
felsgrasse 3. Začetek ob 8. uri zvečer.
Dnevni red je običajni. — Svobodo-
miselni slovenski gostje dobro došli!

Prosvetu.

Slovensko deželno gledališče. Ju-
tri, v torek gostuje gospa Irma Pola-
kova, operna in operetna pevka kr-
zemalji. Kazališča v Zagrebu ter poje
vlogo operne pevke Angèle Didier v
novi Lebarjevi opereti »Grof Luk-
semburški«. Ker je možno le enkrat-
no gostovanje, se vrši ta predstava
izven abonementa (za lože par), da
se omogoči vsakomur udeležiti se ope-
rete. — V četrtek prvič v sezoni Fal-
leva najlepša opereta »Dolaraka prin-
cesa« (za nepar). — V soboto prvič
burka »Zakonske metode« (Floret-
te & Patapon), spisala Hennequin in
Vober (za par).

Slovenski Jug.

— **Imenovanje novih dostojan-
stvenikov na Hrvaškem.** Na Hrvaškem
se v kratkem izvrše važna imenovanja.
Za škola koadjutorja s pravico nasled-
stva na nadškofijski stolici v Zagrebu
bo imenovan kanonik dr. Ante Bauer,
bivši poslanec in pristaš hrvaško-srbske
koalicije. Kanonik dr. Baron bo ime-
novan za naslovne škola. Oddelna
predstojnika dr. Aranitzky in dr. Amruš
bosta odstopila. Za sekcijskega načel-
nika za pravosodje bo imenovan po-
slanec dr. Giga Avakumović, kot kan-
didata za sekcijskega načelnika za nauk
in bogočastje pa se imenujeta poslanca
dr. Pinterović in dr. Neuman. V slu-
čaju, da bi dr. Pinterović ne sprejel
ponujane mesta, je designiran za
mestnega župana v Osijeku, dočim bo
sedanji osješki župan imenovan za
velekega župana županije viroviške.
Za velekega župana v Varaždinu bo
baje imenovan poslanec grof Kulmer,
za velekega župana zagrebske župa-
nije pa bivši javni notar dr. Franjo
Arnold.

— **Morilci majorja Mitroviča** v
Skoplju. Svoječasno smo obširno po-
ročali o umoru črnogorskega emigranta
majorja Mitroviča v Skoplju. Mitrovič
je bil preje major v črnogorski armadi,
a je po zarotniški aferi Vasojević ute-
kel v Turčijo, da si reši življenje. V
Skoplju je bil Mitrovič letos baje na
ukaz s Cetinja umorjen, ker so se
vladni krogi v Črni gori bali, da bi
Mitrovič ob letošnjih jubilejskih slav-
nostih na Cetinju vdrl v Črno goro.
Te dni je bila v Skoplju obravnava
proti morilcu Slavru Maksimoviču. Ob-
sojen je bil na vsilice.

— **Nov hrvaški list.** V Spletu v
Dalmaciji je pričel izhajati nov hrvaški
list, ki se imenuje »Hrvatska Država«.
Novi list zastopa klerikalne tendence.
Urejujeta ga Frano Ženko Donadini
in Ivo Jelavić. V prvi številki priobčuje
notico »Slovenija in hrvaška državna
ideja« izpod peresa nekega sloven-
skega klerikalca, ki se je podpisal kot
»slovenski pravda«.

Izpred sodišča.

Kmalu sta začela. Iz delavskega
konzuma v Hrastniku sta pokradla
14letni Ivan Hrup in 11letni Franc
Razberger od srede julija do srede
septembra raznega blaga za približ-
no 116 K. Te dni sta bila pred celj-
skim sodiščem sojena in sta dobila
Hrup tri mesece ječe, Razberger pa
14 dni zapora.

Književnost.

— **»Ljubljanski Zvon«.** Vsebinska
novembarskega zvezka: 1. Pastuš-
kin: Očetni. 2. Ivan Lah: Pesem
dolenjskih cest. 3. Vojoslav Molè:
V gotski cerkvi. — Melanholija.
4. Josip Wester: Tri pisma o Bos-
ni. (Konec prihodnjic.) 5. Janko
Glaser: Spomin. 6. Anton Debel-
ljak: Skrite orgije. 7. Ivan Can-
kar: Motovilo. 8. Alojzij Poljak:
Drama na travniku. (Konec prihod-
njic.) 9. Petruška: Večnost.
10. Petruška: Na Dnjepru pod
Hortico. — Moje Pesmi. 11. Josip
Premk: Sorodni duši. (Konec.)
12. Anton Debeljak: Iz hipov
obupa. 13. Dr. Fr. Kidrič: Paber-
ki o Korytku in dobi njegovega delo-
vanja v Ljubljani. (Konec prihod-
njic.) 14. Vojoslav Molè: Marija
Konopnica. 15. Književna poročila.
Ivan Cankar: Janeza Trdine
zbrani spisi. Knjiga IX. Bajke in po-
vesti. — Dr. J. S.: Ljubljana po po-
stresu 1895—1910. — Š.: Koledar
(Vestnik XXV.) šolske družbe sv. Ci-
rila in Metoda. — Š.: Venec povestio.
— J. Z.: Mazi Josip, Geometrija za
II. razred srednjih šol. — Š.: P.
Končnik-I. Fon, Deutsches Lesebuch
für die I. Klasse slowenischer und
slowenisch- u. traquistischer Mittel-
schulen und verwandter Lehranstal-
ten. — Dr. Jos. Tomineček: Vale-
tié Savo P., Naši ljudi. — Dr. I.
Lah: Miljukov P. N., Obrazy z de-
jin ruské vzdělanosti. — Dr. J. S.:
Murko Mathias: Das Grab als
Tisch. 16. Gledališče. 17. Osemdeset
let upodabljanja umetnosti na Slo-
venskem. 18. Slovniški zapiski. L.
Pintar: O dovršnih in nedovršnih
glagolih. (Konec prih.)

Razne stvari.

* **Nada Ljubovan.** Iz Monakove-
ga je odpeljal neki 20letni dijak 16-
letno hčerko grofa Fuggerja. Begun-
ca sta jo ubrala čez Pariz na Angle-
ško, kjer se nameravata poročiti.

* **Velika nesreča** v rudokopu. V
Jolandi v državi Alabani v Sev.
Ameriki je nastala v rudniku eksplo-
zija, valed česar je bilo zasutih krog
100 rudarjev. Večina rudarjev je naj-
brž mrtvih.

* **Zakon proti napitnin.** Ameri-
ška država Washington je prva, ki je
sprejela v svoj kazenski zakon tudi
zakon proti napitnini, naj si jo že
kdo da ali sprejme. Kdor daje, ali pa
kdor sprejema napitnino, bo strogo
kaznovan. Tak zakon bi ne škodil tu-
di pri nas.

* **Koliko gledališč je v Italiji?**
Iz neke razprave grofa Grabinskega
je razvidno, da je v Italiji sedaj 1517
gledališč. V Italiji ni nobenega me-
sta brez gledališča. Največje gledali-
šče je v Milanu, imenom »Scala«; v
njej gre lahko 3500 oseb.

* **Cook na severnem tečaju.** Svoj
čas se je odpravil grenlandski raz-
iskovalec Rasmussen, da poišče tieta
dva Eskima, ki sta baje bila s Coo-
kom na severnem tečaju. Te dni se je
vrnil Rasmussen v Kopenhagen, da
bo poročal o uspehu svojega potova-
nja akademiji znanosti. Kakor se ču-
je, je Rasmussen mnenja, da je bil
Cook resnično na severnem tečaju.

* **Roparski umor stare grofice.**
Pred nekaj dnevi so našli v Lovu
bogato staro grofico Ginzberg v nje-
nem stanovanju mrtvo. Sorodniki so
najprej mislili, da je grofica umrla
vsled pljučnega vnetja. Ker niso do-
bili pri stari nikakega premoženja,
so začeli stvar natančneje preiskava-
ti. V kupu smeti so našli hranilnično
knjižnico in več drugih vrednostnih
predmetov. Domneva se, da so staro
tatovi zastrupili potem pa okradli.

* **Čudna obsodba.** Pred nekega
angleškega sodnika so priveli nekega
postopača, ki je imel na sebi polno
prahu, ki se ga je naložil na svojem
brezmotnem klatarenju po svetu,
ne da bi se bil kdaj umil. Mož je bil
že tako zamazan, da je sodnika po-
padla sveta jeza in je zato obsodil ne-
srečnega — v 90 kopeli. Da-li mora
te kopeli napraviti po vrsti v enem
dnevu, ali vsak dan po eno ali v dru-
gačnih rokih, tega nam naš vir, žali-
bog, ni povedal.

* **Blaznik v gledališču.** V Verdi-
jevem gledališču v Ženevi je v petek
zvečer med gledališko predstavo ne-
nadoma zblaznel neki neapolitanski
baron. Baron je začel streljati na ob-
iskovalce ter je neko damo tudi poško-
doval. Pomeril je na to tudi nase, to-
da krogla mu je napravila na čelu le
neznatno brazgotino. Občinstvo je v
divjem strahu bežalo vse navzkriž.
Neki gasilec je izvil zblaznelemu ba-
ronu revolver. Barona so oddali v
blaznico.

* **Najbolj jezen kraj** z jezo blago-
slovljene Bavarke utegne biti sred-
njefrankovsko mesto Lauf. Glasom
statističnih podatkov, ki jih je izde-
lala mestna uprava, se tamkaj po-
pije na leto 18.780 hektolitrov piva.
Ker šteje mesto le 5500 prebival-
cev, prihaja na osebo 341½ litra na
leto. V Norimberku, kjer se popije še
več piva, nego celo v Monakovem,
prihaja na osebo 250 litrov na leto.
Povprečno popije torej en Norim-
berčan na leto 100 litrov manj, nego
en mešan v Laufu.

* **Navod, kako hitro vlomiti v**
blagajno je zaplenila new-yorska po-
licija. Spis je bil sestavljen na pod-
lagi 25letne prakse in je bil name-
njen malemu številu čitateljev. »Pi-
satelj« ga je sestavil v jeziku, kakrš-
nega se poslužujejo tatovi. Delo je
bilo dobro zamišljeno, ker ni pisate-
lja v nedobrovoljni samoti nihče mo-
til. Po tem neprijetnem činu polici-
je je namerava avtor sestaviti nov na-
vod za tatove, ki hočejo izpopolniti
svoje znanje, kako treba izvrševati
vlome v blagajne. Po novi izdaji je
že sedaj prav živahno povpraševa-
nje.

* **Kaj se je zgodilo z nekdanjimi**
voditelji Burov? Predsednik Krüger
leži na pokopališču v Pretoriji, Ja-
kob Steyn, zadnji predsednik Oranje
republike živi s svojo ženo na svojem
posestvu blizu Bloemfontaina. Kri-
stijan Dewet je postal minister za
poljedelstvo v sedanji koloniji Ora-
nje in je zelo bogat. Govori se, da je
uplenil neko angleško vojno blagaj-
no, zakopal denar, katerega so si
razdelili takratni voditelji. Peter
Cronje, slavni junak, zmagovalec pri
Magersfontainu, se je dal po kon-
čani vojni najeti od Barnuma, s ka-
terim je potoval po svetu in uprizar-
jal v njegovem cirkusu boje med An-
gleži in Buri. Louis Botha in Jan
Smuts pa sedita v transvalskem mi-
nistretvu, ter ju gotovo čaka še lepa
bodočnost.

* **Največji dimnik** na svetu.
Amerika je dosegla nov rekord v vi-
šini dimnikov, dočim je imela do-
lej Nemčija z dimnikom Halebrück-
skega pleva pri Freibergu na Sak-
sonskem, visokem 140 m v tem re-

kord. Neko severoameriško podjetje
je dalo zgraditi dimnik, visok 154 m.
Na vsem svetu je le sedem zgradb,
ki presegajo velikanski dimnik na
visokosti, in sicer Eifflov stolp v Pa-
rizu, štiri nebotična poslopja v Se-
verni Ameriki ter ulmaki in kolinski
cerkveni stolpi, poslednja sta le dva
metra višja. Pri tem je pa omenjeni
dimnik tako zgrajen, da ga je možno
zvišati za 183 metrov, a potem bo
dimnik pripadal trem najvišjim
stavbam na svetu. Primerno tej viso-
kosti so seveda tudi druge dimensije
dimnika, temelj, debelost zidovja itd.
Dimnik je zgrajen iz opeke in so ga
dovršili v 169 dneh.

* **Socijalnodemokratska prince-
sinja.** Vsa Nemčija je te dni bolesto
zatrepetala in aristokratje so se stra-
homa prekrizali, ko se je razvedelo,
da je vdova zdravnika dr. Willima
organizirana socijalna demokratinja.
Za zdravnikovo vdovo bi se pač nihče
dosti ne zmenil, a pomisliti je treba,
da je ta vdova prava pravcata kra-
ljevska princesinja. Leta 1877. se je
princesinja Pavlina Württemberska
v Vratislavi seznanila z zdravnikom
njene matere dr. Willimom. Navzile
vsemu odporu kraljevske rodbine se
je princesinja l. 1880. z dr. Willimom
poročila in je živela z njim skoro 30
let v srečnem zakonu. Dr. Willim je
bil socijalni demokrat in je tudi svo-
jo ženo pridobil za te ideje. Prince-
sinja se zelo zanima za politiko, na-
stopa tudi na socijalnodemokratskih
zborovanjih in je priznana dobra go-
vornica. Demokratizirala se je teme-
lji. Oblači se namreč jako prepro-
sto, nosi na glavi s kratko ostrizeni-
mi lasmi, moški klobuk in istotako
moške čevlje. Aristokracija na nem-
škem je seveda ogorčena nad to od-
padnico, kar je pač skrajno krivično,
ker ima vendar vsak človek pravico,
da postane po svoji fazoni izveličan.

* **Prošnja konj.** Da uprežna ži-
val mnogo trpi, to opazujemo dan-
nadan. Vsi opomini in vse obsodbe ne
zaležejo dosti. Nekateri ljudje osta-
nejo sirovi kljub vsem kaznim. Dru-
štva v varstvo živali so sicer hvale-
vredna, vendar vseh trpinčenj in gro-
zodejstev ne morejo preprečiti. Se
mного huje kakor pri nas trpi živi-
na v Ameriki, kjer vse se bolj hiti za
denarjem, zato se ni čuditi, da so tu-
di v Ameriki nastala mnoga društva
v varstvo živali. Tem društvom je ze-
lo uspešno priskočil na pomoč še
newyorské policije. Ni izdal kakih
stroгих naredb, tudi ni pustil zapre-
ti znanih sirovih hlapcev, ki na vse
kriple pretepejo svoja kljuseta; na-
biti je pustil na vrata vsakega konj-
skega hleva letak s sledečo vsebino:

Prošnja konja. K tebi, moj gospodar,
pridem s svojo prošnjo. Nasiti me in
ugasi mojo žejo. Po teskem dnevnem
delu daj mi ležišče v snažnem hlevu.
Govori mi, kajti tvoj glas je bolj
učinkujoč kakor vajeti in bič; božaj
me in uči me prostovoljno delati. Ne
pretečaj me v klancih in ne vleci za
uzdo, kadar gre navzdol. In če te ta-
koj ne razumem, ne zagrabi takoj za
bič; poglej rajše uzdo, če je v redu
in prepričaj se, če me podkve ne zba-
dajo. Ako ne jem, preglej moje zobe
in mi nikari ne reži repa, kajti rep
je moja edina obramba zoper muhe,
ki me nadlegujejo in trpinčijo. In
potem, moj ljubi gospodar, kadar po-
stanem star in slaboten in nesposo-
ben za delo, tedaj ne pusti, da pogi-
nem lakote; ustrelj me, da ne bom
trpel po nepotrebnem. Ta prošnja
ima baje čudovit učinek. Nikjer ni
več opaziti, da bi vozniki in izvoški
trpinčili svoje konje.

Kupujte jutranjo izdajo »Slovenskega Naroda«.

Telefonska in brzofajna poročila.

Hofrichter prosil za obnovitev po-
stopanja.

M. — Dunaj, 7. novembra. Pred
par dnevi je vložil bivši nadporočnik
Hofrichter prošnjo za obnovo kazens-
kega postopanja proti njemu. Ta
prošnja je bila izročena majorju av-
ditorju Kunzu. V prošnji Hofrichter
obsežno dokazuje, da ni on razposlal
smrtnih pupil, temveč nek major ar-
made. V armadnih krogih se te na-
vedbe amatrazjo za neutemeljene in se
zatrjuje, da niso nikak povod za ob-
novo postopanja.

Nesramnost poštne uprave.

M. — Praga, 7. novembra. »Na-
rodni Listy« poročajo, da je »Prva
česka zavarovalnica za življenje« po-
slala v Ljubljano na naslov dr. Ka-
čarja denarno nakaznico, na kateri
je bilo označeno ime pošte kot »Lu-
blana«. Sedaj pa je dobila zavaroval-
nica od poštne direktacije odlok, da ne
more nakaznice dostaviti, sicer radi
tega ne, ker na poštne nakaznice
manjka naznanitev zadnje pošte. To
je impertinentno od poštne - hranil-
niškega urada, ki niso poznati po-
leg zaznamovanja Ljubljana - Lai-
bach tudi označenja »Lublana«.

Bolesni arhakega prestolonaslednika Aleksandra.

M. Belgrad, 7. novembra. Danes
ob 7. jutranji izdaji buletin o prestol-
onasledniku bolezn konstatira, da
je stanje bolnikovo nespremenjeno.
Dementi o rekonstrukciji turškega
kabineta.

M. — Carigrad, 7. novembra.
»Tanin« dementuje vesti, da bi bila
v turškem kabinetu kriza in da bi bi-
la potrebna rekonstrukcija.

K sestanku ruskega carja in nem-
škega cesarja.

M. — Berlin, 7. novembra. Iz
Pariza javlja »Berliner Tagblatt«,
da se je upravitelj ruskega zunanje-
ga ministrstva Sasonov izrazil, da so
vse težkoče, ki so dosedaj ovirale pri-
jateljsko razmerje med Rusijo in
Nemčijo, odstranjene vsled sestanka
obeh vladarjev vsaj v toliko, da sta
se obe državi zedinili glede skupnega
postopanja. Tudi je dana možnost, da
bi sedaj pritisnila Nemčija na ruske
politične kroge, da išče Rusija tudi z
Avstrijo boljše prijateljskih stikov.
Ni izključeno, da ruski car v kratkem
obišče našega cesarja na Dunaju.

Položaj na Portugalskem.

M. — Lisabona, 7. novembra.
Vojni in notranji minister sta se po-
dala v Porto na severnem Portugal-
skem, da tankaj inspicirata tamos-
nje posadke. Zatrjuje se, da je to in-
spiciranje gotovo v zvezi z upori, ki
se pojavljajo v portugalski armadi.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslavšek.

Slovensko deželno gledališče v Ljubljani.

Izven abonementa!

St. 29. (za lože par.) Društ. predst. 2033.
V torek, 8. novembra 1910.

Gostovanje gospe Irme Polakove, operne in operetne pevke iz Zagreba. Grof Luksemburški

Opereta v treh dejanjih. Besedilo spisala A.
M. Willner in R. Bodanzky. Uglasbil
Franc Lehár. Režiser Jos. Povh. Kapel-
nik prof. Frid. Reiner.

Blagajnica se odpre ob 7. uri.
Zacetek ob 7½. uri. Konec ob 10.
Prihodnja predstava bo v četrtek, 10. novembra.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 6. novembra: Marija Lu-
stih, delavka, 86 let, Radekega ce-
sta 11. — Marija Jakše, vdova kro-
jača, 62 let, Marije Terezije cesta 11.
— Jakob Kraljič, delavec, 58 let, Pred
konjušnico 4.

V deželni bolnici:

Dne 4. novembra: Rozalija Ga-
le, sluškinja, 24 let.

Meteorološko poročilo.

Višina pad. 200-2. Srednji zračni tlak 730-9 mm

novemr	Čas opaze- vanja	Stanje baro- metra v mm	Tempera- tura v C	Vetrovi	Nebo
5.	2. pop.	726.0	9.1	sl. jvzh.	dež
"	9. zv.	722.4	8.5	sl. zahod	"
6.	7. zj.	714.5	12.1	m. jvzh.	oblačno
"	2. pop.	716.8	9.8	sl. jzh.	dež
"	9. zv.	722.5	6.1	sl. jug	oblačno
7.	7. zj.	729.1	3.6	sl. szah.	jasno

Srednja predvčerajšnja temperatura 7-5°,
norm. 6-1° in večerajšnja 9-3°, norm. 5-9°.
Padavina v 24 urah 34-0 mm in 23-8 mm

Lep. črn, dobro ohranjen 7310

klavir

se po nizki ceni prodaja.

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Kupi se takoj

iz druge roke - - - - - 3705

PIANINO

ali kratek klavir.

Več pove uprava »Slov. Naroda«.

Zahvala.

Slav. gasilnemu društvu v Mostah,
ki je na dan vseh svetnikov posta-
vilo častno stražo mojemu pokoj-
nemu soprogu, izrekam tem potem
najiskrenejšo zahvalo za blag spomin
in čast, ki so mu jo izkazali s svojo
požrtvovanostjo.

V Mostah, 7. novembra 1910.

Helena Zakotnik.

Odvetnik na deželi sprejme
koncipijenta.

Naslov pove upravištvo »Slov. Naroda«.

Stanovanje

obstoječe iz 4 sob in kuhinje z vsemi pritliklami se odda takoj ali pa s 1. februarjem. Vpraša se v Spodnji Šiški, št. 107, I. nadstropje. 3669

Stanovanje

s 3 sobami se odda za februarjev termin. Več se izve pri hišniku Slo venski trg 8. (Trg pred sodnijo)

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladišča se s 1. novembrom odda.

Poizve se pri hišnem gospodarju Ivanu Košenina, Koledverska ulica št. 6. 3350

Sprejme se takoj trgovski potnik

za likerje in žganje proti stalni plači. — Ozira se samo na ponudnike, ki so v tej stroki na Kranjskem in Spodnjem Štajerskem dobro uvedeni. Ponudbe pod „L. C.“ na upravištvo »Slov. Naroda«. 3685

Vsakdo lahko dobi

tako iz mesta kakor z dežele

ZLATNINO

kakor srebrne in zlate žepne ure veritice in uhane, prstane i. t. d.

na obroke

pri zlatarju

I. VECCHIET

v Ljubljani, 2158

nasproti glavne pošte.

Cene zmerno. Solidna postrežba.

Nikdar več!

ne premenjam mila, odkar rabim Bergmannovo lilijino mlečno milo z lesenim konjičkom (znamka lesen konjiček) tvrdke Bergmann & Co. Dečin na L., ker je to edino najbolj učinkujoče medicinsko milo proti solnčnim pegam in za negovanje lepe, mehke in nežne polti. Kos po 80 vin. se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah itd. II 505

Naznanilo preselitve!

Dovoljujem si vljudo naznanjati svojim cenjenim naročnikom in slav. občinstvu, da sem preselil svojo črevljarsko obrt iz Črevljarskih ul. št. 4.

v Gosposko ul. št. 3.

nasproti deželnega dvorca

Zahvaljujem se svojim cenjenim naročnikom za izkazano mi dosedanje zaupanje in se priporočam še za nadaljno njihovo naklonjenost ter beležim z odličnim spoštovanjem 3713

Alojzij Erjavec

črevljarski mojster,

Gosposka ulica št. 3 v Ljubljani.

Josip Sterle,

posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Krasu piše sledeče:

Gospodu

Gabrijel Piccoliju

lekarnarja

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec. 711

3602 Lepa, velika

skladišča

pripravna za vinsko trgovino ali drugo transitno blago se da v najem takoj ali za februar 1911 v Sp. Šiški št. 61.

Stanovanje

s 2 sobama, predsobo in kuhinjo se za februarjev termin odda mirni straki. Več se poizve pri Aleksandru Čotzu, Weliova ulica št. 1. 3675

ROBERT SMIELOWSKI

arhitekt in mestni stavbni mojster

usoja si uljudno naznaniti, da se je s svojo stavbno pisarno

na Rimsko cesto 2 (Recherjeva hiša)

preselil.

Obenem se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev načrtov in proračunov, sprejema nova, adaptacijska in vsa v to stroko spadajoča dela, katera bodo najsolidnejše in po zmerni ceni izvršena.

Nadlogarja

išče „Prvo zagrebsko lovsko društvo“.

Biti mora popolnoma več vseh panog nizkega lova, oženjen, ter mora z izpričevali izkazati, da je več let služil za nadlogca pri kaki graščini. — Plača mesečno 80 kron, dalje v juživanje hiša in hlev ter preko oral polja. Streljarina od roparske divjačine ter od koristne, ki se ubije ali ulovi v njemu podrejenih loviščih, kar znaša sedaj letno okoli 600 kron, kar pa bo ob racionalni gojitvi divjačine vsako leto rastlo. Letni pavšal za drva itd. po pogodbi

Dva logarja

ki se morata izkazati z izpričevali, da sta že v tem svojstvu služila in da sta popolnoma več nizkega lova. Biti morata oženjena. — Plača mesečno po 60 K, stanovanje, pavšal za drva, streljarina od roparske in koristne divjačine, ki se ubije v njegovem nadziranju poverjenemu lovišču ter po oral polja za užitek.

Pršnje s prepisi izpričeval, ki se ne vračajo, naj se priposlijo na Stanka Andrijevića, Zagreb, Ilica 148 b. 3711

ILLUSION

Španski bezeg

Presenetljivo podoben naraven vonj svežega majniškega španskega bezga.

Gvatične kapljice brez alkohola v morskem svetilniku.

Original in vzor vseh parfumov brez alkohola.

Zadosti en atom. Cena 4—

Juri Dralle, Hamburg in Podmokli n. Labl.

Svetovna razstava
BRUSELJ 1910:
GRAND PRIX.

Naznanilo preselitve!

ANTON ŠARC

Ljubljana, Šelenburgova ulica 5 in Knaflcova ulica 2

priporoča

3313

svojo popolnoma novo urejeno prodajalno, kot zalogo platna, bombaževine, švicarskih vezil, doma izdelanega perila za gospe in za gospode.

Opreme za neveste.

Lastna vzorna šivalnica, pralnica in likalnica je za ogled na razpolago.

Blago znano dobro! Cene kar le mogoče nizke!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavica K 5.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fond 450.000 kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

priporoča

promesa na agrske premijske srečke) cene 4 K 50— Zrebanje 15. novembra, gl. dobitnik K 240.000

promesa na agrske hipotekne srečke) K 5—, Zrebanje 15. novembra, gl. dobitnik K 40.000

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %

Babica 3714
Franja Gril
se je preselila z Rimske ceste 17 na Rimsko cesto 16.

(Spodaj, nekdanj Kancova hiša.)

Lepo stanovanje
obstoječe iz 5 sob, z vsemi pritliklami in z uporabo vrta se odda za novembrov termin. 335
Natančneje se poizve pri hišniku ali pri lastniku na Bleiweisovi cesti št. 1a, II. nadst. v Ljubljani.

Žimsko perilo za gospode,

3419

dama in otroke, bluze, opodnja krila, hišne halje, nočni čevlji, vse v največji izbiri in najboljši kakovosti v

modni in športni trgovini **P. Magdič**
Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Ženitna ponudba.

Za tridesetletnega, čvrstega vdovca na Kranjskem, lepe zunanosti, idustrijalca in veleposestnika z večjim premoženjem, z 15.000 K letnega dohodka se išče zavedna Slovenka, gospica ali mlada vdova brez otrok s primernim lastnim premoženjem iz dobre družine, pridnih staršev, gospodarsko lepo vzgojena, dobrosrčna, ki bi bila zmožna biti desna roka in ljubeča žena dobremu možu.

Le resne ponudbe se sprejemajo — če mogoče tudi s sliko, ki se takoj vrne — pod „Januar 1911“ na upravištvo »Slov. Naroda«. 3697

C. kr. prlv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

Ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi znašajo nad 366 milijonov kron.

Poslovni izkaz

zavarovalnega oddelka za življenje

	meseca okt. 1910	od 1. januarja 1910
Vložilo se je ponudb	1765	18010
za zavarovano vsoto	K 14.258.869 40	K 145.211.255 40
Izgotovljenih polic je bilo	1489	15603
za zavarovano vsoto	K 12.228.784 85	K 126.096.050 60
Naznanjene škode znašajo	K 820.922 44	K 8.800.167 20

????????????????

Zaradi ogromne zaloge pod lastno ceno

priporoča

zalogo narejenih oblek in konfekcije za dame

„Angloško skladišče oblek“

OROSLAV BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

3707